

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Sovellettavaa lakia koskeviin kysymyksiin sovelletaan pääasiassa [kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia](#).

Sovellettava laki määräytyi siviililain yleisen osan mukaan ennen kuin kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki tuli voimaan 1. heinäkuuta 2002; nyt kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia sovelletaan siviililain yleisen osan sijaan lähes kaikissa tapauksissa velvoitelain, siviililain yleisen osan ja kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain täytäntöönpanosäädöksen 24 §:n nojalla.

Lisäksi on otettava huomioon sovellettavan EU:n oikeuden säännösten ensisijaisuus kansalliseen oikeuteen nähden sekä Viron tasavallan perustuslain 123 §:n mukainen periaate. Sen mukaan silloin kun Viron lainsäädäntö on ristiriidassa Viron parlamentin ratifioiman kansainvälisen sopimuksen kanssa, sovelletaan kansainvälisen sopimuksen säännöksiä. Viro on myös allekirjoittanut Venäjän, Ukrainan, Puolan, Latvian ja Liettuan kanssa neljä oikeusapua koskevaa sopimusta, joilla säädelään sovellettavaa lakia koskevia kysymyksiä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Haagin yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, allekirjoitettu Haagissa 4. lokakuuta 1961 Lisätietoa:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/78853>

Yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, allekirjoitettu Roomassa 19. kesäkuuta 1980 Lisätietoa: <https://www.riigiteataja.ee/akt/1026913>

Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, allekirjoitettu Haagissa 19. lokakuuta 1996 Lisätietoa: <https://www.riigiteataja.ee/akt/214112011002>

Pöytäkirja elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista, allekirjoitettu Haagissa 23. marraskuuta 2007 Lisätietoa:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0008.02/DOC_2&format=PDF

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Viron tasavallan, Latvian tasavallan ja Liettuan tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista, allekirjoitettu Tallinnassa 11. marraskuuta 1992.

Lisätietoa: [Riigi Teataja](#).

Viron tasavallan ja Venäjän federaation sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Moskovassa 26. tammikuuta 1993. Lisätietoa: [Riigi Teataja](#).

Viron tasavallan ja Ukrainan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Kiovassa 15. helmikuuta 1995. Lisätietoa: [Riigi Teataja](#).

Viron tasavallan ja Puolan tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, työ- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Tallinnassa 27. marraskuuta 1998. Lisätietoa: [Riigi Teataja](#).

Euroopan unionin asetukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 864/2007 sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) (EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40–49)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 593/2008 sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6–16)

Neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1–79)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107–134)

Neuvoston asetus (EU) N:o 1259/2010 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla (EUVL L 343, 29.12.2010, s. 10–16)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2015/848 maksukyvyttömyysmenettelyistä (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 19–72).

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Jos lain, kansainvälisen sopimuksen tai liiketoimen mukaan on sovellettava ulkomaan lakia, tuomioistuinten on tehtävä niin riippumatta siitä, pyydetäänkö soveltamista. Tämä tarkoittaa sitä, että tuomioistuinten velvoite soveltaa ulkomaan lakia ei riipu siitä, onko osapuoli pyytänyt sitä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentti).

Joissakin siviiliasioissa, joissa osapuolilla on ollut oikeus sopia sovellettavasta laista, Viron tuomioistuimet ovat soveltaneet Viron lakia ulkomaan lain sijaan, sillä osapuolet ovat epäsuorasti luopuneet oikeudestaan valita ulkomaan laki.

2.2 Renvoi

Jos kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan on sovellettava ulkomaan lakia (edelleenviittaus), sovelletaan kyseisen maan kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä. Jos tällaisten säännösten mukaan on sovellettava Viron lakia (takaisinviittaus), sovelletaan Viron aineellisoikeudellisia sääntöjä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 6 §:n 1 momentti).

Siten tilanteessa, jossa ulkomaan laissa viitataan takaisin Viron lakiin, sovelletaan Viron aineellisoikeudellisia sääntöjä.

2.3 Liittymän muuttuminen

Esineoikeuden syntyminen tai lakkaaminen määritetään sen maan lain mukaan, jossa omaisuus sijaitti esineoikeuden syntymisen tai lakkaamisen aikaan (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 18 §:n 1 momentti). Siten sovellettava laki muuttuu, jos omaisuuden sijainti muuttuu esineoikeuden syntymisen tai lakkaamisen jälkeen. Luonnollisen henkilön passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteen sovelletaan sen maan lakia, jossa henkilön asuinpaikka on (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 1 momentti). Siten tilanteessa, jossa henkilön kotivaltio muuttuu, hänen passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteensa sovellettava laki muuttuu niin ikään. Laissa säädetään kuitenkin myös, että asuinpaikan muutos ei rajoita jo saatua aktiivista oikeuskelpoisuutta (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 2 momentti).

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Ulkomaan lakia ei sovelleta, jos se johtaisi selvään ristiriitaan Viron oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa (*ordre public*). Tällaisissa tapauksissa sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 7 §).

Näin ollen ei ole ratkaisevaa, onko ulkomaan laissa säännös, jota Viron laissa ei ole, sillä oikeusjärjestyksen perusteita koskevan lausekkeen nojalla ulkomaan lain sijasta sovelletaan Viron lakia, jos ulkomaan lain soveltaminen olisi selvästi ristiriidassa Viron oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Sopimusvelvoitteisiin sovellettavassa lainsäädännössä säädetään myös, että kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain asianomaisen luvun säännökset eivät estä soveltamasta sellaisia Viron lain säännöksiä, joita sovelletaan riippumatta sopimukseen sovellettavasta laista (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 31 §). Lisäksi lain 32 §:n 3 momentin mukaan se, että osapuolet ovat valinneet vieraan valtion lain sovellettavaksi sopimukseen (riippumatta siitä, ovatko he samalla valinneet vieraan valtion tuomioistuimen toimivallan), ei siinä tapauksessa, että kaikki muut valinnan ajankohtana tilanteeseen vaikuttavat tekijät liittyvät yhteen ainoaan valtioon, syrjäytä säännöksiä, joista kyseisen valtion lain mukaan ei saa sopimuksella poiketa (pakottavat säännökset).

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Vaikka yleisperiaatteen mukaan tuomioistuinten on sovellettava ulkomaan lakia riippumatta siitä, onko tämän lain soveltamista pyydetty, silloin kun se on lain, kansainvälisen sopimuksen tai liiketoimen mukaan pakollista (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentti), viranomaiset ja tuomioistuimet voivat pyytää osapuolten tai viranomaisten apua sovellettavan lain määrittämiseen.

Osapuolet voivat toimittaa tuomioistuimille asiakirjoja vieraan maan lain sisällön selvittämiseksi. Tuomioistuimilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa huomioon tällaisia asiakirjoja (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 2 momentti). Tuomioistuimet voivat myös pyytää apua Viron tasavallan oikeusministeriöltä tai ulkoasiainministeriöltä ja palkata asiantuntijoita (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 3 momentti).

Siviiliprosessilain 234 §:n mukaan siviilioikeudenkäynnin osapuolten on todistettava Viron ulkopuolella voimassa olevan lain, kansainvälisen lain tai tapaoikeuden sisältö vain siltä osin kuin tuomioistuin ei tunne kyseistä lainsäädäntöä. Tuomioistuin voi käyttää myös muita tietolähteitä ja suorittaa muita toimenpiteitä lain sisällön määrittämiseksi, kuten edellisessä kappaleessa on kuvattu kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n osalta.

Tuomioistuinten oikeus pyytää tietoja sovellettavan lain sisällön selvittämiseksi perustuu siviilioikeudenkäyntien kontradiktoriseen periaatteeseen. Tämä periaate esitetään pääasiassa siviiliprosessilain 5 §:n 1 ja 2 momentissa, joiden mukaan kanne käsitellään osapuolten esittämien tosiseikkojen ja vaateiden pohjalta, ja osapuolilla on yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet esittää näyttöä väitteidensä tueksi ja osoittaa vääräksi tai kiistää vastapuolen lausumat. Osapuolet voivat valita, mitä tosiseikkoja ne esittävät väitteidensä tueksi, kuten myös kyseisten seikkojen todistamiseksi esittämänsä näytön.

Laki sallii myös poikkeukset, joissa Viron lakia sovelletaan, jos ulkomaan lain sisältöä ei voida yrityksistä huolimatta määrittää kohtuullisen ajan kuluessa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 4 momentti).

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Muiden kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien asioiden tapaan myös sopimukseen sovellettava laki määräytyy Virossa kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan, ellei kansainvälisen oikeuden välineistä muuta johdu. Sopimukseen sovellettava laki voi määräytyä myös osapuolten välisen sopimuksen perusteella tai vakiintuneiden kriteerien pohjalta määräytyvän sovellettavan lain perusteella, jos osapuolet eivät voi kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain nojalla valita sovellettavaa lakia. Konkurssilain 3 §:n 2 momentin mukaan konkurssimenettelyihin sovelletaan siviiliprosessilain säännöksiä, ellei konkurssilaissa muuta säädetä, ja siviiliprosessilain 8 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on asiaa käsitellessään otettava lähtökohdaksi Viron siviiliprosessilaki. Näin ollen Virossa käytäviin maksukyvttömyysmenettelyihin sovelletaan Viron lakia osapuolten välisen sopimuksen perusteella, tai jos tällaista sopimusta ei ole, kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa säädettyjen kriteerien pohjalta määräytyvän lain perusteella.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan sovelletaan sen maan lakia, jonka soveltamisesta osapuolet ovat sopineet. Jos sopimus voidaan jakaa osiin, osapuolet voivat myös valita joko koko sopimukseen tai vain sen osaan sovellettavan lain (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 32 §:n 1 ja 2 momentti). Sovellettavaa lakia ei siis välttämättä tarvitse soveltaa koko sopimukseen. Lain 32 §:n 3 momentin mukaan se, että osapuolet ovat valinneet vieraan valtion lain (riippumatta siitä, ovatko he samalla valinneet vieraan valtion tuomioistuimen toimivallan) ei siinä tapauksessa, että kaikki muut valinnan ajankohtana tilanteeseen vaikuttavat tekijät liittyvät yhteen ainoaan valtioon, syrjäytä säännöksiä, joista kyseisen valtion lain mukaan ei saa sopimuksella poiketa (pakottavat säännökset).

Jos osapuolet eivät ole valinneet sopimukseen sovellettavaa lakia, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, johon sopimus liittyy läheisimmin. Jos sopimus voidaan jakaa osiin ja jokin sopimuksen osa liittyy itsenäisesti läheisimmin toiseen maahan, kyseiseen osaan voidaan soveltaa kyseisen toisen maan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 1 momentti).

Sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa osapuolen asuinpaikka tai kotipaikka oli sopimuksen tekohetkellä. Jos sopimus on tehty sopimuksen luonteensa suorituksen toimittamisesta vastaavan osapuolen elinkeinotoiminnassa, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa osapuolen päätoimipaikka sijaitsee. Jos sopimuksessa määrätään, että luonteellinen suoritus on toimitettava jossakin muussa toimipaikassa kuin päätoimipaikassa, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa tämä muu toimipaikka sijaitsee (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 2 momentti).

Kiinteän omaisuuden ja kuljetussopimusten osalta on säädetty poikkeuksista sopimuksen suorituspaikkaa koskevaan yleissääntöön. Jos sopimuksen kohde on oikeus kiinteään omaisuuteen tai sen käyttöön, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen maahan, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 4 momentti). Kuljetussopimusten osalta sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen maahan, jossa kuljetusliikkeen päätoimipaikka sijaitsee sopimuksen tekohetkellä, jos siellä sijaitsee myös lähtö- tai määräpaikka tai tavaroiden kuljetussopimuksissa lähettäjän pääasiallinen toimipaikka tai lastaus- tai purkamispaikka (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 4 ja 5 momentti).

Kuluttajasopimukseen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 34 §), työsopimukseen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 35 §) ja vakuutusopimukseen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 40–47 §) sovelletaan erityissääntöjä. Erityissäännöillä varmistetaan kuluttajan, työntekijän tai vakuutusosottajan suoja sopimuksen heikompana osapuolena.

Myös kuluttajasopimusten osalta on mahdollisuus sopia sopimukseen sovellettavasta laista, mutta lainvalinta ei kuitenkaan saa poistaa kuluttajalta tämän asuinmaan pakottavilla säännöksillä varmistettua suojaa silloin kun 1) sopimusta edeltää kuluttajan asuinmaassa tälle erityisesti osoitettu tarjous tai mainos ja kuluttaja on kyseisessä maassa toteuttanut sopimuksen tekemiseksi tarvittavia toimia; 2) kuluttajan sopimuskumppani tai tämän edustaja on ottanut kuluttajalta vastaan tilauksen kuluttajan asuinmaassa; 3) sopimus liittyy tavaroiden myyntiin ja kuluttaja on matkustanut asuinmaastaan toiseen maahan ja tehnyt tilauksen siellä ja matkan oli järjestänyt myyjä tarkoituksenaan saada kuluttaja tekemään sopimus. Kun sovellettavasta laista ei ole tehty sopimusta, kuluttajasopimukseen sovelletaan kuluttajan asuinmaan lakia.

Kun kyseessä on työsopimus, lainvalinta ei saa poistaa työntekijältä sen maan pakottavilla säännöksillä varmistettua suojaa, jonka lakia sovellettaisiin jos erillistä valintaa ei tehtäisi. Jos lakia ei valita, työsopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa 1) työntekijä tavallisesti tekee työnsä sopimuksen täyttämiseksi, vaikka työskentelisikin tilapäisesti toisessa maassa; 2) sijaitsee toimipaikka, joka on ottanut työntekijän työhön, jos hän ei tavallisesti työskentele ainoastaan yhdessä maassa.

Vakuutus sopimukseen sovelletaan jossain määrin erilaisia säännöksiä. Lain 42–44 §:ssä säädetään sovellettavasta laista sopimisen edellytyksistä. Jos osapuolet eivät ole sopineet sovellettavasta laista ja vakuutuksenottajan asuinpaikka tai kotipaikka ja vakuutusriski sijaitsevat saman maan alueella, sovelletaan asianomaisen maan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 45 §:n 1 momentti). Mikäli nämä vaatimukset eivät täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon sopimus liittyy läheisimmin. Sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen maahan, jossa vakuutusriski sijaitsee (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 45 §:n 2 momentti).

3.2 Sopimukseen perustumattomat veloitteet

Viron lainsäädännössä säädetään erilaisista lainvalintaperusteista sopimukseen perustumattoman veloitteen luonteen mukaan.

Veloitteen suorittamisesta saatavia perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan lakia, jota sovelletaan todelliseen tai oletettuun oikeussuhteeseen, jonka perusteella veloitte suoritettiin; toisen henkilön oikeuden loukkauksesta saatavia perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa loukkaus tapahtui. Muissa tapauksissa perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa perusteettomat edut saatiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 48 §:n 1–3 momentti).

Asiainhuoltoa (*negotiorum gestio*) koskeviin tapauksiin sovelletaan sen maan lakia, jossa asianhoitaja teki toimenpiteen, ja toisen henkilön veloitteiden suorittamista koskeviin tapauksiin sovelletaan kyseisiin veloitteisiin sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §:n 1–2 momentti).

Vahingonkorvausvastuun perustavasta tapahtumasta johtuviin vaatimuksiin sovelletaan yleissääntönä sen maan lakia, jossa vahingonkorvausvastuun perustava teko tai tapahtuma tehtiin tai aiheutui. Jos seuraukset eivät ilmene siinä maassa, jossa vahingonkorvausvastuun perustava teko tai tapahtuma tehtiin tai aiheutui, sovelletaan vahingon kärsineen pyynnöstä sen maan lakia, jossa teon tai tapahtuman seuraukset ilmenivät (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 50 §:n 1–2 momentti). Vahingonkorvausvastuun perustavan tapahtuman vuoksi maksettaviin korvauksiin sovelletaan kuitenkin rajoitusta. Jos vahingonkorvausvastuun perustavaa tapahtumaa koskevaan kanteeseen sovelletaan ulkomaan lakia, Virossa ei saa määrätä korvausta, joka on merkittävästi suurempi kuin Viron laissa vastaavasta vahingosta määrättävä korvaus (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 52 §).

Lain mukaan osapuolet voivat myös sopia, että sopimukseen perustumattoman veloitteen perusteena olevan tapahtuman tai teon jälkeen sovelletaan Viron lakia. Lainvalinta ei vaikuta kolmansien osapuolten oikeuksiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 54 §).

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Viron lainsäädännössä ei ole erillisiä säännöksiä henkilöiden nimiin sovellettavasta laista.

Luonnollisen henkilön asuinpaikan määrittämiseen sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 10 §). Luonnollisen henkilön kansalaisuus määritetään sen maan lainsäädännön mukaan, jonka kansalaisuudesta päätetään, ja jos luonnollisella henkilöllä on useita kansalaisuuksia, sovelletaan sen maan kansalaisuutta, johon henkilöllä on läheisin yhteys. Kun kyseessä on pakolainen taikka henkilö, jolla ei ole kansalaisuutta tai jonka kansalaisuutta ei voida määrittää, otetaan kansalaisuuden sijasta huomioon henkilön asuinpaikka (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 11 §:n 1–3 momentti).

Luonnollisen henkilön passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteen sovelletaan hänen asuinmaansa lakia, mutta asuinpaikan muutos ei rajoita jo saatua oikeuskelpoisuutta (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 1–2 momentti).

Siitä, milloin henkilö voi vedota rajoitettuun oikeustoimikelpoisuuteen, säädetään erityisessä säännöksessä, jota ei kuitenkaan sovelleta perheoikeudesta tai perintöoikeudesta johtuviin liiketoimiin ja toisessa maassa sijaitsevaa kiinteää omaisuutta koskeviin liiketoimiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 4 momentti). Yleissääntön mukaan silloin kun henkilö toteuttaa liiketoimen eikä hänellä asuinmaansa lain nojalla ole oikeuskelpoisuutta tai hänen oikeuskelpoisuutensa on kyseisen lain nojalla rajoitettu, hän ei kuitenkaan voi vedota oikeustoimikelvottomuuteen, jos hän on oikeuskelpoinen sen maan lainsäädännön nojalla, jossa toteutti liiketoimen. Yleissääntöä ei sovelleta, jos toinen osapuoli oli tai hänen olisi pitänyt olla tietoinen siitä, että henkilö ei ollut oikeuskelpoinen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 3 momentti).

3.4 Vanhempi–lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi–lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhemman ja lapsen välisiin perheoikeudellisiin suhteisiin sovelletaan lapsen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 65 §).

Vanhempien ja lasten keskinäiset oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lapsen ja vanhemman välisen, lakiin perustuvan oikeudellisen suhteen mukaan; lapsi-vanhempisuhteen osalta on olemassa erillisiä sovellettavaa lainsäädäntöä koskevia säännöksiä.

Lapsen ja vanhemman välinen oikeudellinen side määritetään tai kiistetään sen maan lain nojalla, jossa lapsen asuinpaikka oli syntymähetkellä; erikoistapauksissa voidaan kuitenkin soveltaa vanhemman asuinmaan lakia tai sen maan lakia, jossa lapsen asuinpaikka oli vanhemmuuden kiistämishetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 62 §).

3.4.2 Adoptio

Adoptioon sovelletaan adoptiovanhemman asuinmaan lakia. Aviopuolisoiden tekemään adoptioon sovelletaan avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin adoptiohetkellä sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 1 momentti). Siten aviopuolisoiden tekemään adoptioon sovelletaan pääasiassa aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalinnan perusteita silloin kun aviopuolisot eivät asu samassa maassa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Jos lapsen asuinmaan lain mukaan lapsen adoptioon tarvitaan suostumus lapselta tai sellaiselta henkilöltä, jolla on lapsen perheoikeudellinen side, suostumukseen sovelletaan kyseisen maan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 2 momentti).

Jos adoptioon sovelletaan ulkomaan lakia tai jos lapsi adoptoidaan ulkomaan tuomioistuimen päätöksen perusteella, laissa määritetään erikseen, että vaikutus Virossa on sama kuin mikä johtuu laista, jonka nojalla lapsi adoptoitiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 64 §). On myös syytä korostaa sitä, että jos adoptoitavan lapsen asuinpaikka on Virossa, lapsen tai aviopuolisoiden asuinmaan lakivaatimusten lisäksi myös kaikkien Viron laissa säädettyjen adoptiota koskevien edellytysten on täyttyttävä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 3 momentti).

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton yleiset oikeudelliset vaikutukset määritetään pääasiassa aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lain mukaan (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalintaperusteita silloin kun puoliset asuvat eri maassa: sovelletaan sen maan

lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisoista asuu edelleen kyseisessä maassa, ja jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisoilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Kun avioliitto solmitaan Virossa, siihen sovelletaan Viron lakia. Ulkomailla solmitun avioliiton katsotaan pätevän Virossa, jos se solmittiin sen maan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti, jossa avioliitto solmittiin, ja täytti molempien aviopuolisoiden asuinpaikan laissa määritellyt avioliiton aineelliset edellytykset (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 55 §:n 1–2 momentti).

Yleissääntönä on, että avioliiton solmimista koskeviin edellytyksiin ja esteisiin sekä siitä johtuviin vaikutuksiin sovelletaan avioitujien asuinpaikan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 1 momentti). Avioitujan aiempi avioliitto ei estä uuden avioliiton solmimista, mikäli aiempi avioliitto on purettu Virossa tehdyllä tai tunnustetulla päätöksellä, vaikka kyseinen päätös ei olisi avioitujan asuinmaan lain mukainen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 3 momentti).

Viron kansalaisten osalta on olemassa avioliiton edellytyksiin sovellettava erityissäännös. Sen mukaan silloin kun Viron kansalainen ei täytä jotakin asuinmaansa lakisääteistä avioliiton solmimisen edellytystä mutta täyttää Viron lain mukaisen vastaavan edellytyksen, sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 2 momentti).

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Viron lainsäädännössä ei säädetä avoliittoon tai parisuhteeseen sovellettavan lain määrittämistä koskevista säännöistä. Sovellettavan lain määrittämiseksi olisi otettava huomioon mahdollisimman samankaltaisia oikeudellisia suhteita koskevat kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain säännökset. Avoliiton tai parisuhteen luonteesta riippuen voidaan soveltaa esimerkiksi sopimusvelvoitteita tai perheoikeudellisia suhteita koskevia säännöksiä.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioero myönnetään sen lain mukaisesti, jota sovelletaan avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin avioeromenettelyn aloitushetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 60 §:n 1 momentti ja 57 §). Siten avioeroon sovelletaan ensisijaisesti aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalinnan perusteita silloin kun aviopuolisot eivät asu samassa maassa: sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisoista asuu edelleen kyseisessä maassa, ja jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisoilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Poikkeustapauksissa ulkomaan lain sijaan voidaan soveltaa Viron lakia, jos avioero ei ole avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain nojalla (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §) sallittu tai on sallittu vain äärimmäisen tiukoin edellytyksin. Tätä poikkeusta sovelletaan, jos toinen aviopuolisoista asuu Virossa tai hänellä on Viron kansalaisuus taikka jos hän asui Virossa tai hänellä oli Viron kansalaisuus avioliiton solmimishetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 60 §:n 1–2 momentti).

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Virossa ei ole perheoikeudellisista suhteista johtuviin elatusvelvoitteisiin sovellettavia kansainvälistä yksityisoikeutta koskevia kansallisia säännöksiä. Viittaukset tehdään asiaankuuluvaan kansainväliseen lainsäädäntöön.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviopuolisot voivat valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavan lain. Tämä tarkoittaa sitä, että jos aviopuolisot ovat valinneet sovellettavan lain, sovelletaan heidän valitsemaansa lakia. Aviopuolisot eivät kuitenkaan voi valita minkä tahansa maan lakia. He voivat valita joko asuinmaansa lain tai sen maan lain, jonka kansalainen toinen aviopuoliso on. Jos aviopuolisolla on usean maan kansalaisuus, voidaan valita jonkin kyseessä olevan maan laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 1 momentti).

Virossa lainvalintaan sovelletaan pakollisia muodollisia vaatimuksia. Aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lain valinta on vahvistettava notaarilla. Mikäli sovellettavaksi laiksi ei valita Viron lakia, lainvalinta on muodollisesti pätevä, jos valitun lain mukaiset avioehtosopimuksia koskevat muodolliset vaatimukset täyttyvät (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 2 momentti).

Jos aviopuolisot eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan lakia, jota sovellettiin avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin avioliiton solmimishetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 3 momentti ja 57 §). Avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan ensisijaisesti aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti), mutta jos yhteistä asuinmaata ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisoista asuu edelleen kyseisessä maassa. Jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisoilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen sovelletaan perinnönjättäjän viimeisen asuinmaan lakia. Perinnönjättäjä voi määrätä testamentissa tai perintösopimuksessa, että perintöön sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen hän on. Määräys kumoutuu, jos perinnönjättäjällä ei ole kuollessaan asianomaisen maan kansalaisuutta.

Perimyksen sovellettava laki vaikuttaa ennen kaikkea seuraaviin: 1) testamenttimääräysten tyypit ja vaikutukset, 2) kelpoisuus saada perintö ja perintöoikeuden menettäminen, 3) perimyksen laajuus, 4) perilliset ja heidän välisensä suhteet, 5) vastuu perinnönjättäjän veloista.

Testamentin ja perintösopimuksen muotoon sovelletaan vuoden 1961 Haagin yleissopimusta testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista.

Perinnönjättäjä voi laatia testamentin, muuttaa testamenttia tai perua testamentin, jos hän on siihen kelpoinen sen maan lain mukaan, jossa hänen asuinpaikkansa oli testamentin laatimisen, muuttamisen tai perumisen aikaan. Jos perinnönjättäjä ei ollut kyseisen maan lain mukaan kelpoinen tekemään testamenttia, hän voi laatia testamentin, muuttaa testamenttia tai perua testamentin, jos se on sallittua sen maan lain nojalla, jonka kansalainen hän oli testamentin laatimisen, muuttamisen tai perumisen aikaan. Asuinmaan tai kansalaisuuden vaihtaminen ei rajoita jo saavutettua testamentin tekokelpoisuutta. Edellä esitettyä sovelletaan myös henkilön kelpoisuuteen tehdä perintösopimus, muuttaa perintösopimusta tai perua perintösopimus.

Perintösopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa perinnönjättäjän asuinpaikka oli sopimuksen tekohetkellä, tai perinnönjättäjän niin määrätessä sen maan lakia, jonka kansalainen hän on. Perintösopimuksen hyväksyttävyyden, pätevyys, sisältö, sitovuus ja perintöoikeudelliset vaikutukset määräytyvät sovellettavan lain nojalla.

Keskinäisen testamentin on oltava sen tekohetkellä kummankin testamentintekijän asuinmaan lain tai testamentintekijöiden yhdessä valitseman toisen aviopuolison asuinmaan lain mukainen.

3.8 Kiinteä omaisuus

Esineoikeuden syntyminen ja lakkaaminen määritetään sen maan lain mukaan, jossa omaisuus sijaitsi oikeuden syntyminen tai lakkaamisen aikaan.

Esineoikeus ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa omaisuuden sijaintipaikan lain olennaisten periaatteiden kanssa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 2 momentti).

3.9 Maksukyvyttömyys

Konkurssilain 3 §:n 2 momentin mukaan konkurssimenettelyihin sovelletaan siviiliprosessilain säännöksiä, ellei konkurssilaissa muuta säädetä, ja siviiliprosessilain 8 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on asiaa käsitellessään otettava lähtökohdaksi Viron siviiliprosessilaki. Näin ollen Virossa käytäviin maksukyvyttömyysmenettelyihin sovelletaan Viron lakia.

Última actualización: 26/10/2021

El punto de contacto correspondiente realiza el mantenimiento de la versión de esta página en la lengua nacional. El correspondiente servicio de la Comisión Europea se encarga de las traducciones. Es posible que las traducciones aun no reflejen algunos de los cambios que la autoridad nacional competente haya hecho en la versión original. Ni la RJE ni la Comisión Europea asumen ningún tipo de responsabilidad con respecto a la información o los datos contenidos o mencionados en el presente documento. Véase el aviso legal para las normas sobre derechos de autor aplicables en los Estados miembros responsables de esta página.